

Универзитет у Београду - Хемијски факултет

ПРАВИЛНИК О УЏБЕНИЦИМА

2007. година

Садржај:

I. Основне одредбе

1. Предмет Правилника
2. Појам уџбеника и других наставних средстава

II. Уџбеници и друге наставне публикације

1. Концепција уџбеника
2. План уџбеника
3. Врсте уџбеника и друге наставне публикације

III. Прибављање, оцењивање и одобравање рукописа за уџбеник

1. Одлука о прибављању рукописа за уџбеник
2. Прибављање рукописа за уџбеник
3. Стручна оцена - рецензија уџбеника
4. Одобравање рукописа уџбеника за издавање

IV. Употреба, праћење и оцењивање уџбеника

V. Издавање уџбеника

VI. Друге наставне публикације и наставна средства

VII. Завршне одредбе

На основу члана члана 28. Закона о уџбеницима и другим наставним средствима („Сл.гласник РС“ бр. 29/03), члана 43 Статута, Наставно научног веће Хемијског факултета, на седници одржаној дана 11. 10. 2007. године, донело је

П Р А В И Л Н И К О УЏБЕНИЦИМА

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

1. Предмет Правилника

Члан 1.

Овим Правилником се уређује начин прибављања, оцењивања и одобравања рукописа за издавање уџбеника на Хемијском факултету Универзитета у Београд (у даљем тексту: Факултета), њихово праћење и оцењивање током употребе, као и друга питања значајна за издавање уџбеника и других наставних средстава, са циљем да се студентима обезбеде што квалитетнији уџбеници и друга наставна средства ради побољшања наставе и процеса образовања на Факултету

2. Појам уџбеника и других наставних средстава

Члан 2.

Уџбеник, у смислу овог Правилника, јесте књига која је основно наставно средство за употребу на Факултету, односно за припрему и полагање испита студената, чији је садржај одређен наставним планом и програмом и програмом и планом уџбеника.

Наставна средства, у смислу овог Правилника су: филмови, касете, рачунарски програми, аудио-визуелна и друга средства која су одобрена за употребу на Факултету.

II. УЏБЕНИЦИ И ДРУГЕ НАСТАВНЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

1. Концепција уџбеника

Члан 3.

Уџбеник се заснива на научно-стручним, педагошко-психолошким, дидактичко методичким, језичким, графичко-техничким и другим захтевима.

Општом концепцијом утврђују се захтеви из става 1. овог члана које уџбеник треба да испуни.

Посебна концепција може да се утврди за поједине наставне области или предмете, на основу и у границама опште концепције.

Општу и посебну концепцију уџбеника утврђује Наставно научно веће на предлог наставника који изводе наставу из групе сродних предмета.

2. План уџбеника

Члан 4.

План уџбеника садржи:

1. Врсту и број потребних уџбеника за остваривање наставног плана и програма студија;
2. Општу концепцију уџбеника, односно наставно-научне и стручне основе и друге захтеве из члана 3. став 1, и 2. овог Правилника које уџбеник треба да испуни;
3. Посебну концепцију уџбеника за поједине наставне предмете или области, у складу са одредбом члана 3. став 3, овог Правилника.

Предлог Плана из става 1. овог члана утврђује Наставно веће и доставља Министарству просвете и спорта – министру просвете.

Наставно научно веће у обавези је да приликом утврђивања врсте и броја потребних уџбеника, обезбеди да сваки предмет има најмање један основни уџбеник усклађен са наставним планом и програмом предмета.

3. Врсте уџбеника и друге наставне публикације

Члан 5.

У образовно-стручном, односно образовно раду користе се:

1. **Основни уџбеник** – који обухвата наставно градиво из једног наставног предмета по наставном плану и програму Факултета, чији обим не би требало да пређе осам страна готовог текста по часу предавања, без илустрација. Саставни део уџбеника су питања и одговори са коментарима за проверу знања. За поједине предмете питања и одговори са коментарима за проверу знања могу се штампати као појединачни примерци.
2. **Помоћни уџбеник** – обухвата део градива предвиђеног наставним планом и програмом, а најмање три наставне јединице.

У помоћне уџбенике убрајају се и:

а) практикум – обухвата градиво из практичне наставе, а према наставним јединицама одговарајућег предмета;

б) збирка задатака – питања – у коме се налази текст питања са тачним одговорима за проверу знања, ако исти нису штампани у основном уџбенику;

в) одабрана поглавља – су делови уџбеника који брже застаревају и обично су опширнији и садрже нова сазнања;

г) речници;

д) математичке таблице;

као и други садржаји којима се доприноси остваривању наставног плана и програма одговарајућих предмета.

3. **Ауторизована скрипта** – обухватају текст предавања, умножен, а који се користе за учење и припрему испита за оне предмете за које не постоје одговарајући основни уџбеници.

Поред уџбеника у образовно-стручном, односно раду на Факултету користе се и друге стручне и научне публикације, с тим што не представљају обавезне материјале за учење, као што су:

а) монографије – обухватају једну тему која се третира са свих аспеката и садржи најмање три ауторске и коауторске референце из те области;

б) зборници радова;

в) брошуре;

г) други слични материјали.

III. ПРИБАВЉАЊЕ, ОЦЕЊИВАЊЕ И ОДОБРАВАЊЕ РУКОПИСА ЗА УЏБЕНИК

1. Одлука о прибављању рукописа за уџбеник

Члан 6.

Одлуку о прибављању рукописа за уџбеник Наставно научно веће доноси у случају:

1. ако за наставни предмет уопште не постоји одговарајући уџбеник;
2. ако је Наставно научно веће, у поступку оцењивања уџбеника, донело одлуку о повлачењу постојећег уџбеника из употребе јер је утврђено да више није подобан за даљу употребу због научно-стручне и техничке превазиђености, а постоји потреба за новим уџбеником.

У случају из става 1. овог члана Наставно научно веће одлуком утврђује:

1. назив предмета у наставном плану за који се треба прибавити рукопис за уџбеник, као и годину студија;
2. општу концепцију уџбеника, односно научно-стручне, педагошко-психолошке, дидактичко-методичке, језичке, графичко-техничке и друге захтеве које уџбеник треба да испуни, као и посебну концепцију у зависности од наставне области или предмета, на основу и у границама опште концепције;
3. начин прибављања рукописа за уџбеник;

4. рок за предају рукописа;
5. оквирни обим рукописа.

Члан 7.

Ако за одређене предмете у земљи постоје одговарајући факултетски уџбеници или ако постоје уџбеници на страном језику који се могу превести, а по садржају одговарају наставном плану и програму одређених предмета који се изводе на факултету, Наставно научно веће може одлучити да се рукопис за уџбеник не прибавља.

У случају из става 1. овог члана, Наставно научно веће може одобрити употребу већ постојећег факултетског уџбеника, односно превод постојећег уџбеника на страном језику.

2. Прибављање рукописа за уџбеник

Члан 8.

Рукопис за уџбеник Факултет прибавља непосредним избором аутора, односно непосредном понудом аутора.

Непосредан избор аутора врши се из реда наставника Факултета, наставника других Факултета или из реда других научних и стручних радника који уживају реноме у научно-стручној и истраживачкој јавности.

Непосредну понуду рукописа за уџбеник Факултета могу поднети лица из става 2. овог члана.

Понуда из става 2. овог члана мора са садржи:

1. Назив уџбеника и назив наставног предмета и годину на који се рукопис односи;
2. Податак да ли ће се рукопис за уџбеник објавити први пут или се ради о обновљеном издању;
3. Образложење потребе за објављивањем рукописа уџбеника.

Уз понуду из става 4. овог члана подносилац је дужан да приложи примерак рукописа. Одлуку о избору аутора доноси Наставно научно веће.

3. Стручна оцена – рецензија рукописа

Члан 9.

За сваки рукопис уџбеника потребна је стручна оцена – рецензија.

Рецензију рукописа за уџбеник врше два рецензента које одређује Наставно научно веће, на предлог наставника који изводе наставу из групе сродних предмета.

Наставно веће може рецензију поверити и одговарајућој научној организацији или факултету.

Члан 10.

Рецензенти могу бити само научни-стручни радници који у одређеној научно-стручној области имају опште признати углед и који су у стању да дају објективну оцену рукописа.

Рецензенти могу бити и пензионисани професори Факултеа или другог Факултета, с тим што један рецензент мора бити у радном односу на Факултету.

У оцењивању рукописа не може да учествује лице које је аутор рукописа.

Члан 11.

Рецензенти су обавезни да доставе рецензију најкасније у року од 30 дана од дана предаје рукописа на оцену.

Рецензија треба да садржи:

1. **Основне податке о техничким особинама рукописа** (број страна рукописа, цртежа, фотографија, табела, посебних прилога, навода литературе; да ли су сви цртежи и табеле јасно и уредно израђене и да ли су насловљене; да ли је приликом састављања списка литературе коришћена јединствена конвенција писања навода литературе; да ли су наслови у рукопису рангирани на јединствен начин; да ли је писање страних имена и назива спроведено на јединствен начин кроз читав рукопис; да ли структура рукописа одговара наведеној у садржају; да ли је извршено означавање свих математичких симбола, физичких величина и других који треба да се штампају другим слогом и слично).
2. **Податке о стручно-научним особинама рукописа** (да ли је рукопис заснован на савременим научним и стручним достигнућима из области којој рукопис припада; да ли су мерне јединице прилагођене закону; да ли су симболи и називи физичких величина у складу са важећим препорукама; да ли се кроз читав рукопис доследно користе јединствени називи за процесе, апарате, физичке величине и остале појмове, нарочито у оквиру случајева када се у употреби налази више назива; да ли у рукопису долази до понављања исказа, описа, законитости и слично).
3. **Податке о педагошким особинама рукописа** (да ли је рукописом обухваћен целокупан садржај наставног програма предмета, на основу поређења са приложеним наставним програмима; да ли рукопис одговара утврђеној општој и посебној концепцији; да ли садржај рукописа не покрива научно-стручну област наставног програма неког другог предмета; да ли је обим рукописа примерен фонду часова наставе у наставном плану Факултета; да ли начин излагања рукописа испуњава и друге педагошко-психолошке, дидактичко-методолошке, језичке и друге захтеве).

4. **Предлог за категоризацију рукописа** (основни уџбеник, помоћни уџбеник, ауторизована скрипта, остале наставне публикације).
5. **Коначну оцену рукописа** (предлог да се рукопис одобри за штампање или да се рукопис одбаци: предлог да аутор изврши измене и допуне рукописа).
Рецензија може да садржи и друге податке и оцене за које рецензенти сматрају да су неопходни за комплетну оцену ваљаности рукописа.

Члан 12.

Рецензија се подноси Издавачком одбору Факултета у три откуцана, односно одштампана примерка, са потписом рецензента.

Издавачки одбор један примерак рецензије доставља аутору.

Ако аутор има примедбе на рецензију може у року од осам дана од дана пријема рецензије доставити приговор Издавачком одбору у писменом облику.

О поднетом приговору Издавачки одбор одлучује у року од 15 дана од дана пријема приговора. Одлука Издавачког одбора по приговору је коначна и обавезује и рецензента и аутора.

Издавачки одбор не може донети одлуку о утврђивању предлога Наставно научног већу за усвајање рецензије и одобрење рукописа за уџбеник док не одлучи о приговору аутора на рецензију.

Члан 13.

У случају да Издавачки одбор усвоји предлог рецензента да аутор изврши измене и допуне рукописа, аутор је дужан да поступи по налогу Издавачког одбора.

У случају из става 1. овог члана, аутор је дужан да сарађује са рецензентима и поступа по њиховим налозима на изради измена и допуна рукописа.

Рецензенти су обавезни да извршене измене и допуне рукописа констатују записнички и дају допуну рецензије са коначном оценом рукописа.

Члан 14.

Издавачки одбор подноси предлог Наставно научног већу:

- да одобри рукопис уџбеника и изврши његову категоризацију;
- да не одобри рукопис уџбеника и не изврши његову категоризацију.

Издавачки одбор уз предлог доставља Наставном већу примерак рукописа и образложење које садржи: кратак приказ рукописа; мишљење рецензента и друге

податке од значаја за доношење одлуке о усвајању рецензије и одобравању рукописа за уџбенике за издавање и употребу на Факултету.

Члан 15.

Рецензија се врши за прво издавање, односно за нови рукопис уџбеника.

Рецензија се врши и за наредна издања рукописа у случају да је садржај рукописа измењен или допуњен у износу већем од 10% облика текста, а на начин и по поступку одређеним овим Правилником.

Рецензија се врши и за поновљено издање уколико је предходно издање старије од пет година.

Ново издање уџбеника не подлеже рецензији ако су у уџбенику извршене измене и допуне којима се исправљају грешке у именима, називима и бројевима или које настају збор промене прописа, односно кад се уносе нове мерне јединице и друге ознаке.

4. Одобравање рукописа уџбеника за издавање

Члан 16.

Одлуку о усвајању рецензије и одобравању рукописа за уџбеник за издавање и употребу на Факултету доноси Наставно научно веће.

Одлука Наставно научног већа о одобравању рукописа уџбеника садржи:

1. назив предмета и годину студија за коју се уџбеник издаје,
2. назив под којим ће се одобрени рукопис уџбеника издати као и уџбеник,
3. лично име аутора,
4. лична имена лица, односно назив научне организације или факултета који су дали рецензију рукописа,
5. језик и писмо на коме се уџбеник издаје,
6. рок до када уџбеник треба издати,
7. категоризацију уџбеника.

Члан 17.

Наставно научно веће може, поред већ одобреног уџбеника, одобрити употребу и другог уџбеника ако рукопис тог уџбеника у односу на постојећи уџбеник садржи другачији концепцијски и дидактичко-методички приступ.

За сваки наставни предмет по наставном плану и програму Наставно научно веће може одобрити употребу највише два уџбеника.

Члан 18.

Ново издање одобреног рукописа уџбеника не подлеже поновном одобрењу Наставно научног већа, осим ако су у њему вршене измене и допуне или ако је претходно издање рукописа старије од пет година у ком случају се врши и поновна рецензија рукописа под условима и на начин утврђен овим Правилником.

IV. УПОТРЕБА, ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ УЏБЕНИКА

Члан 19.

Наставно научно веће, пре почетака школске године, одређује који ће се од одобрених уџбеника користити у настави.

Члан 20.

Наставно научно веће је дужно да прати, анализира и оцењује уџбенике који су у употреби са аспекта научно-стручних и техничког садржаја, њихове усклађености са најновијим достигнућима из области науке и технике, као и у погледу других захтева које уџбеник према општој и посебној концепцији треба да испуњава.

Наставници су дужни да прате, анализирају и оцењују уџбенике који су у употреби и своје образложене предлоге и мишљења доставе Наставно научног већу.

Наставно научно веће је дужно да најкасније сваке пете године, а по потреби и раније ако оцени да је то неопходно, донесе одлуку о издавању допуњеног или прерађеног рукописа уџбеника.

Члан 21.

Кад утврди да уџбеник није подобан за даљу употребу у наставном процесу, Наставно научно веће доноси одлуку о повлачењу уџбеника из употребе.

У случају из става 1. овог члана, Наставно научно веће је дужно да, у складу са одредбама овог Правилника обезбеди прибављање новог рукописа за уџбеник.

V. ИЗДАВАЊЕ УЏБЕНИКА

Члан 22.

Факултет је дужан да уџбенике предвиђене Планом уџбеника и одобрене од Наставно научног већа издаје у утврђеним роковима и потребном тиражу.

Издавање уџбеника Факултет врши на начин, под условима и по поступку утврђеном Правилником о издавачкој делатности.

VI. ДРУГЕ НАСТАВНЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ И НАСТАВНА СРЕДСТВА

Члан 23.

Одредбе овог Правилника које се односе на припремање и одобравање уџбеника, као и издавање уџбеника, сходно се примењују и на припремање и одобравање, односно издавање других наставних публикација и наставних средстава.

VII. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 24.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Факултета.

ДЕКАН ХЕМИЈСКОГ ФАКУЛТЕТА

Проф. др Живослав Тешић